

Elbúcsúzott a bécsi Burg igazgatója

„Mit? Színházat? Ebben az áporodott légkörben?” – Thomas Bernhard Színházcsinálójának első mondatával kezdődött 1986-ban Claus Peymann bécsi igazgatósága, s a végszó is Bernhardé volt. Az utolsó előadás után eddig még soha nem látott méretű búcsúpartin látta vendégül a rá kíváncsi ezreket. Ausztria színházi világának gyűlölve szeretett fenygyereke 13 év nagy sikerei és az őt ért sok gyalázkodás után végleg távozik Bécsből. Az osztrákok nemzeti színháza osztrákból nem is lehetett volna a német igazgató idején, igaz, rengeteg időt és energiát – no meg évi 440 millió schillinget áldozott a kortárs írók, Jelinek, Turini, Handke, Tabori többnyire „osztrákpukkasztó” darabjainak bemutatására.

Bécs legendás polgármestere, Helmut Zilk és a túlzott baloldalisága miatt sokat bírált kulturális szenátora, Ursula Pasterk csábította át 1986-ban Bochumból az akkortájt épp a gazdagok ellen támadó terroristákkal rokonszenvező rendezőt. Ő az osztrákok gyengéjére tapintva rögtön megkezdte idegeik borzolását saját stábjának áthozatalával. Német szí-

nészei közül egyik-másik most marad, ám dramaturgia és több más munkatársa követi Berlinbe, ahogyan Tabori György is, és kedvenc osztrák írói is Berlinbe helyezik át a bemutatókat.

Peymann a legszélsőségesebb indulatokat azzal váltotta ki, hogy beleszólt az osztrák politikába, bolondot csinált vezető politikusokból, s soha nem rejtegette az 1968 óta kevésbé változott baloldali érzelmeit, leplezetlen elégtétellel adva helyt Thomas Bernhard Ausztriát pocskondiázó darabjainak. Még az utolsó hónapokban is szembeszállt a városi kulturális élet irányítójával: ostobaságnak nevezte Peter Marboe újítását, a keddi „színházi napot”, amelyen a bécsiek egy jegy árértékűt kaptak – de nem a Burgba.

Mégis, a búcsú is bizonyítja: az eddig inkább a nézőtér jótékony sötétjében helyeslő közönség, a kötelező felháborodáson túl, mégiscsak szívébe zárta ezt az önmagáról és sikereiről oly szívesen beszélő, egészséges nevetésével önmagában is ingerlő örök kamaszt. A tűzijáték fényében a Burg előtt ötezen tülekedtek

a búcsúpezsgőért, előzőleg, még világosan ennél is többen nézték a Volksgartenben, ahogyan a rendező és munkatársai elhelyezték a 13 év kellekeiből válogatott hatalmas plüss állatfigurákat.

Berlini színháza – a Berliner Ensemble – a mostaninál jóval kisebb lesz. Legnagyobb bécsi ellenfeleink egyike, a Die Presse rendületlenül támadó színházi kritikusa kíván is ehhez sok sikert, a berlinieknek pedig kitartást, s rögtön hozzáteszi: a Burg továbbra is áll a helyén. Az új igazgató, Kurt Bachler koncepciója jócskán eltér a német elődétől, a távozó helyett visszatér néhány neves osztrák, akivel Peymann rögtön összeveszett – Klaus Maria Brandauer például Cyranót játszik.

Peymann nem feledkezett meg saját emlékművéről: az 1300 oldalas, sok kilogrammos, kétkötetes könyv több mint ezer fotóval és dokumentációval állít emléket a 13 év előadásainak. A neves szerzők között ott van **Eörsi István** egy Ascher Tamásról írott cikkével.

Bécs, 1999. július

Szászi Júlia